

Gaziantep Milletvekili Kudret Mavitan ve 37 arkadaşının, Malatya Bölge Tayyare Tamir Fabrikası Tamirhanesine ait bir kerpiç depo ile içinde bulunan malzemedan bir kısmının 25 . 1 . 1949 da yanması neticesi meydana gelen 515 925,44 kuruş alacağın affı hakkında kanun teklifi ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/820)

Millet Meclisi Başkanlığına

Malatya Bölge Tayyare Tamir Fabrikası Tamirhanesine ait bir kerpiç depo ile içinde bulunan malzemedan bir kısmının 25 . 1 . 1949 da yanması neticesi meydana gelen 515 925,44 kuruş alacağın affı hakkında kanun teklifimiz gerekçesi ile birlikte ilişikte sunulmuştur.

Gereken muamelenin yapılmasına müsaadelerini saygılarımızla arz ederiz.

Gaziantep Milletvekili <i>K. Mavitan</i>	İstanbul <i>T. Arıburun</i>	Zonguldak Milletvekili <i>K. Esengin</i>	Kars Milletvekili <i>B. Vural</i>
İstanbul Milletvekili <i>İ. Sancar</i>	Kayseri Milletvekili <i>H. Gümüşpala</i>	Aydın Milletvekili <i>H. Aydınçer</i>	Ağrı <i>K. Özcan</i>
Eskişehir <i>A. Zeytinoğlu</i>	Samsun <i>H. Kiper</i>	Ağrı <i>N. Güngör</i>	Kastamonu <i>F. Doğançay</i>
Çorum Milletvekili <i>N. Ökten</i>	Zonguldak Senatörü <i>T. İnci</i>	Tabii Üye <i>S. Ulay</i>	Maras Senatörü <i>C. Aksu</i>
Denizli Senatörü <i>M. E. Durul</i>	Tokat <i>M. Kazova</i>	İçel Milletvekili <i>C. Kılıç</i>	İçel <i>M. Arıkan</i>
Manisa <i>S. Çağlar</i>	Rize Milletvekili <i>E. Y. Akçal</i>	İçel Senatörü <i>T. Özdoğay</i>	Kayseri <i>A. Aras</i>
Balıkesir Milletvekili <i>A. İ. Kıvrımlı</i>	Rize <i>C. Yalçın</i>	Zonguldak Milletvekili <i>R. Karakaşoğlu</i>	Kars Milletvekili <i>N. Akan</i>
Elâzığ <i>N. Güray</i>	Maras <i>A. Karaküçük</i>	Maras <i>A. Hüdayioğlu</i>	Antalya Milletvekili <i>H. F. Boztepe</i>
Zonguldak <i>M. A. Pestilci</i>	Konya <i>A. Gürkan</i>	Zonguldak <i>Y. Z. Yücebilgin</i>	Ankara Milletvekili <i>N. Berkkan</i>
İçel <i>Y. Dermancı</i>	okunamadı	Bursa Milletvekili <i>B. C. Zağra</i>	Eskişehir <i>G. Uçagök</i>

GEREKÇE

1. — Büyük Millet Meclisi Dilekçe Komisyonu Başkanlığına, Başbakanlık ve Cumhurbaşkanlığı gibi çeşitli makamlara yapılan sözlü ve yazılı müracaatlardan evvele Hava Kuvvetleri Kumandanlığı Malatya Bölge Tayyare Tamir Fabrikasında görevli bulunan aşağıda adları yazılı 7 kişinin, Tamirhaneye ait bir kerpiç depo ile içinde bulunan malzemenin yanmasından dolayı 515 925,44 (beş-

yüz onbeşbin dokuzyüz yirmibeş ve 44/00) lirayı müştereken ve müteselsilen ödemeye mahkûm edildikleri anlaşılmıştır. Bunlar :

- a) Binbaşı Kâmil Akşun : Fabrika Müdürü,
- b) Muamele Memuru, Nusret Aktulgalı: Depo Müdürü ve aynıyat muhasibi,
- c) Baş Gedikli Hakkı Arıburnu : Teerübe pilotu, aynı zamanda itfaiye şefi,
- d) Baş Gedikli Selâhattin Soytürk : Kıta Kumandan vekili, yangın günü nöbetçi subay görevlisi,
- e) Baş Gedikli Mehmet Özkan : Yangın günü nöbetçi gedikli çavuşu,
- f) Sivil memur Mustafa Derme : İtfaiyeci olarak fabrikaya alınmış,
- g) Er İhsan Sarıgül : Yanan depoda hırsızlığa karşı yatan er.

2. — Yangın 26 . 1 . 1949 gecesi saat 11.15 raddelerinde kerpiç depo binasından çıkmış, bina içindeki malzemenin bir kısmı kurtarıldıktan sonra, yangının diğer binalara sıçraması önlenmiş ve yangın büyük gayret ve fedakârlıklarla söndürülmüştür. Tamirhanenin bağlı bulunduğu 3 neü Hava Tümen Kumandanı adlı âmir sıfatıyla yukarıda adı geçenleri Tümen Askerî Mahkemesine vermiş, mahkeme devam ederken 28 . 7 . 1950 senesinde çıkan af kanunu ile dâvanın cezai hükümleri mahkeme karara varmadan sükût etmiş ve dâva tazminat bakımından takibat için Malatya Hazine Avukatlığına intikal ettirilmiştir. Hazine avukatlığı 1 neü Askerî Hukuk Mahkemesinde bu yedi kişi aleyhine dâva açmıştır.

3. — Aslında Malatya Tayyare Meydanını inşa eden İş Taburu hayvanlarının korunması için yapılmış olan bu kerpiç bina bilâhara bizzarure malzeme deposu olarak kullanılmaya başlanmıştır. Hükümlüler bu tamirhaneye geldiklerinde bu bina depo olarak kullanılmakta olduğunu görmüşlerdir. Depo binası olarak kullanılması caiz olmıyan bu binada ekli ehli hibre raporunda belirtildiği gibi hatalı inşaat bakımından çıkan yangın gecesi ısı (—13 —23) arasında olmuş suların donmuş olmasına rağmen elde mevcut mahdut araçla mümkün olan her şeyin azamisi yapılmış alınan tedbirlerle fabrika erleri komşu birlik erleri, fabrika müdürü, mühendis, subay ve gediklileri vaka yerinde hazır bulunarak bilfiil söndürme işine iştirak etmişlerdir. Bu hareketin hükümlülerin vazifelerine olan bağlılıklarını gösteren en iyi bir delil olarak alınması ve esas yangın sebebinin mahkeme dosyalarında bulunan ehlihibre raporunda, inşaat hatasından geldiği belirtilmiş yine mahkeme dosyalarında bulunan İstanbul İtfaiye Müdürlüğünün cevabi yazısında söndürme suyunun donmaması için kimyevi bir madde bulunmadığının tebarüz ettirilmesi hükümlülerin bu işte suçlu olmadığını göstermektedir. Nitekim, Af Kanunu çıkmamış olsaydı askerî mahkemede dâvanın beraet ile neticeleneceği bedihidir. Bu husus hükümlülere idari ve adli makamlara defalarea söylenmiştir.

4. Malatya Hazine Avukatlığına Malatya 1. Askerî Mahkemesinde ikame ettiği tazminat dâvası 1949 senesinden 1962 senesine kadar 13 sene müddetle devam etmiş ve tezatlı ve elîm safhalar geçirmiştir. Bu kadar uzun süren bu müddet zarfında;

Binbaşı Kâmil Akşun 1961 de istifaen

Başgedikli Arıburnu, tekaüt edilerek

Başgedikli Selâhattin Soytürk, tekaüt edilerek

Başgedikli Mehmet Özkan, tekaüt edilerek

Muamele Memuru Nusret Aktulgalı, istifaen

Sivil İtfaiye Memuru Mustafa Erdem ve

Er İhsan Sarıgül terhis edilerek

Hava Kuvvetleri Kumandanlığından ayrılmışlardır. Ve geçimlerini sağlamakla uğraşmışlardır.

Malatya Hazine Avukatlığı dâvayı birince defa kaybetmiş bu husus dâvalılara duyurulmuştur. Hazine dâvayı temyiz etmiş bozdurmuş ve tekrar yapılan ikinci mahkemede Hazine dâvayı kazanmış ve temyiz de habersizlikten bozduran kimse olmadığından temyizce tasdik edilmiştir. Hükümlülere kazanılması yüzde yüz mukadder olan bu tazminat dâvası, dâvanın başka bir şehirde olması, mahkeme yeri ile dâvalıların buldukları yer arasında 1 000 Km. den fazla mesafe olması geçim dertleriyle uğraşan bu şahısların 13 sene müddetle dâvayı lâyıki ile takip için, bilhassa maddi imkâna sahibolmamaları yüzünden netice aleyhlerine olmuştur.

5. Bu kararlarla müstereken ve müteselsilen ödenmek üzere :

494 110,44 Lira esas borç
18 358 Lira kanuni faiz
100 Lira mahkeme masrafı
3 357 Lira mürafaa ücreti

olarak bu şahıslardan talebedilmektedir.

6. Hava Kuvvetleri Kumandanlığındaki hizmetleri esnasında çalışkanlığı, dürüstlüğü ile takdir tophyan bu şahısların yegâne suçu buldukları yerden çok uzak olan ve 13 sene gibi insan ömründe mühim bir yer tutan bir zamanlar zarfında zaman, mekân ve bilhassa maddi imkâna sahip olmalarıdır. Eğer bu imkâna sahibolup müdafaalarını yapabilmış olsaydılar, beraet edecekleri muhakkak idi. Bir kısmı mütekaait maası ile dar bir durumda olan, ömürlerinin sonuna yaklaşan bu eski dürüs Devlet memurlarından yarım milyon lira üstünde olan hayalî bir meblâğın kesilmek istenmesi, pratik olarak Hazineye bir menfaat sağlamamasına mukabil başkaca bir gelirleri olmıyan ve yaş itibariyle de çalışma kabiliyetini kaybetmiş olan 7 kişinin felâketine ve evlâdı ayallerinin de sefaletine sebeb olacaktır.

Bu bakımdan Sayın Büyük Millet Meclisi Senato âzaları ve milletvekillerinden şanssızlık ve imkânsızlıklar bakımından bu felâkete yuvarlanmış olan bu 7 kişiye yardım elinin uzatılmasını ve hükümün tatbik edilmemesi hususunda karar alınmasını ve karar alıninceye kadar Başkanlıkça tetkiye takibatının emri âhire değin durdurulmak üzere Maliye Bakanlığına bir pusla yazılmasını rica ve istirham ediyoruz.

Maliye Komisyonunun raporu

Millet Meclisi
Maliye Komisyonu
Esas No: 2/820
Karar No: 61

10 . 5 . 1965

Yüksek Başkanlığa

Gaziantep Milletvekili Kudret Mavitan ve 37 arkadaşının, Malatya Bölge Tayyare Tamir Fabrikası Tamirhanesine ait bir kirpiç depo ile içinde bulunan malzemeden bir kısmının 25 . 1 . 1949 da yanması neticesi meydana gelen 515 925,44 kuruş alacağın affı hakkında kanun teklifi, ilgili Bakanlık temsilcilerinin iştirakiyle Komisyonumuzda görüşüldü :

Yangının hatalı inşaat neticesinde çıkması, Devletin tedbir alınıyarak böyle kıymetli malzemeyi, bu tarzda binada muhafaza etmesi, mukadder olan yangının, yangın tazminiyle mükellef olanların kusurundan çıkmamış olup, tesadüfen onların nöbetine raslaması gerçekleri karşısında, çoğu emekli olan 7 ilgiliyi ve ailesini, ödemeleri kabil olmıyan bu kadar büyük meblâğın 1949 yılından beri maddi ve mânevi tazyiki altında bırakmayı adalet ve hakkaniyet duygularına uygun bulmıyan Komisyonumuz, teklifi yerinde bularak maddelerin görüşülmesine geçmiş, başlığı ve birinci maddeyi değiştirerek, ikinci ve üçüncü maddeyi de aynen kabul etmiştir.

Havalesi gereğince Plân Komisyonuna tevdi edilmek üzere Yüksek Başkanlığa arz olunur.
Maliye Komisyonu Başkanı ve

bu rapor Sözcüsü

Edirne
İ. Ertem

Adana
Y. Aktimur

Ordu
O. N. Hazinedar

M. Meclisi

Ağrı
N. Güngör

İmzada bulunamadı

Siirt
H. Özgen

(S. Sayısı : 981)

Manisa
Y. Yakut

Sivas
R. Çeltikli
İmzada bulunamadı

Bütçe Plân Komisyonunun raporu

Millet Meclisi
Bütçe Plân Komisyonu
Esas No: 2/820
Karar No: 54

28 . 5 . 1965

Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Gaziantep Milletvekili Kudret Mavitan ve 37 arkadaşının, Malatya Bölge Tayyare Tamir Fabrikası Tamirhanesine ait bir kerpiç depo ile içinde bulunan malzemeden bir kısmının 25 . 1 . 1949 da yanması neticesinde meydana gelen 515 925,44 lira alacağın affı hakkındaki kanun teklifi, Hükümet temsilcilerinin de iştirakiyle incelendi ve görüşüldü:

Teklif ile, yağında ve yağının söndürülmesinde, hiçbir kusurları bulunmadığı halde, bugün muhtelif sebeplerle ordudan ayrılmış bulunan muhtelif rütbedeki yedi vatandaşın mahkeme safhalarında İş Taburu hayvanlarının korunması için yapılan kerpiç binanın malzeme deposu olarak kullanıldığı ve depo olarak kullanılmıyacağına dair bilirkişi raporu ile söndürme suyunda antifiriz bulunmaması sebebiyle donduğu, bunda tazminata hükmedilen kimselerin kusurlu bulunmadığı, yangının söndürülmesindeki imkânsızlığa rağmen sirayetin önlenmesinde feragatle çalıştıkları anlaşılmış ve hükmedilen 515 925,44 liranın affının sosyal bir atıfet olmaktan ziyade çaresizlikten kaybedilmiş bir hakkın iadesi olacağı kanaatine varılmış ve teklif yerinde görülmüştür.

Ancak; teklifte ve Maliye Komisyonunun değiştirişine bağlı kanun metinlerinin başlığında hâdisenin tarihi 25 . 1 . 1949 yazılmışsa da hakikî tarih maddesinde yazıldığı şekilde 26 . 1 . 1949 olduğundan başlık da bu şekilde değiştirilmiş maddeler ise aynen kabul edilmiştir.

Öncelik ve ivedilikle görüşülmek ve Genel Kurulun tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkan	Sözeü	Kâtip	Adana
Aydın	Sakarya	Nevşehir	Söz hakkım mahfuzdur
<i>İ. Sezgin</i>	<i>N. Bayar</i>	<i>A. B. Numanoğlu</i>	<i>K. Sarıbrahimoğlu</i>
Ankara	Aydın	Balıkesir	Bursa
<i>İ. Seçkin</i>	<i>O. Apaydın</i>	Sözüm saklı	<i>A. Türkel</i>
İmzada bulunamadı		<i>A. A. Bolak</i>	İmzada bulunmadı
Çanakkale	Erzincan	Erzurum	Giresun
<i>Ş. İnan</i>	<i>II. Atabeyli</i>	<i>A. Şenyurt</i>	<i>İ. E. Kılıçoğlu</i>
İstanbul	İzmir	Kars	Manisa
<i>M. Güven</i>	<i>N. Kürşad</i>	<i>K. Okyay</i>	<i>H. Kubat</i>
	Mardin	Rize	İmzada bulunamadı
	<i>E. K. Aybar</i>	<i>E. Y. Akçal</i>	Trabzon
			<i>A. Ş. Ağanoğlu</i>

**Gaziantep Milletvekili Kudret
Mavitan ve 37 arkadaşının
teklifi**

Malatya Bölge Tayyare Tamir Fabrikası Tamirhanesine ait bir kerpiç depo ile içinde bulunan malzemeden bir kısmının 25 . 1 . 1949 da yanması neticesi meydana gelen 515 925,44 kurus alacağın affı hakkında kanun teklifi

MADDE 1. — Malatya Bölge Tayyare Tamir Fabrikasında 26 . 1 . 1949 tarihinde vukubulan yangın neticesi tamirhaneye ait bir kerpiç depo ile içinde bulunan malzemelerin yanması neticesi meydana gelen Hazine alacağı, kanuni faizi, mahkeme masrafı ve vekâlet ücreti dâhil olmak üzere borçlularından aranmaz.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

**Maliye Komisyonunun
değiştirışı**

Malatya Bölge Tayyare Tamir Fabrikası Tamirhanesine ait kerpiç binada 25 . 1 . 1949 gecesı çıkan yangın neticesinde Hazine lehine doğan alacağın affı hakkında kanun teklifi

MADDE 1. — Malatya Bölge Tayyare Tamir Fabrikasında 26 . 1 . 1949 tarihinde vukubulan yangın neticesi tamirhaneye ait bir kerpiç depo ile içinde bulunan malzemelerin yanması neticesi meydana gelen Hazine alacağı, kanuni faizi, mahkeme masrafı ve vekâlet ücreti dâhil olmak üzere borçlulardan aranmaz.

MADDE 2. — Teklifin 2 nei maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Teklifin 3 neü maddesi aynen kabul edilmiştir.

**Bütçe ve Plân Komisyonunun
değiştirışı**

Malatya Bölge Tayyare Tamir Fabrikası Tamirhanesine ait kerpiç binada 25 . 1 . 1949 gecesı çıkan yangın neticesinde Hazine lehine doğan alacağın affı hakkında kanun teklifi

MADDE 1. — Maliye Komisyonunun 1 nei maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Teklifin 2 nei maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Teklifin 3 neü maddesi aynen kabul edilmiştir.